

[Bomholt.]

lidt besynderligt med denne tavshed, denne tilsyneladende apatiske tagen til efterretning, som dog utvivlsomt ikke svarer til den faktiske tilstand i befolkningen.

Da statsministeren fremsatte forslaget til grundlov og til tronfølgelov her i tinget, skete det med så stor hast, at lovforslagenes bemærkninger overhovedet ikke kom med. Der var ikke tid til at sammenpresse dem i teksten og få dem trykt. Da adskillige af disse bemærkninger indeholder væsentlige fortolkninger til teksten, har vi mod sædvanen aftrykt dem i betænkningen. Vi udtaler vor tilslutning til indholdet af disse bemærkninger på alle punkter, hvor vi ikke i betænkningen udtrykkeligt har ændret dem eller modificeret dem.

Iøvrigt har vi samlet os om de enkelte punkter, som vi fra kommissionsarbejdet vidste kunne trænge til en sidste afklaring, og jeg tør nok antyde, at juristerne i denne omgang har været flittige medarbejdere. Vi har drøftet paragrafferne vedrørende Grønland, folkeafstemning, rigsdagens medlemstal og rigsretten.

Med hensyn til Grønland skal der ikke herske nogen som helst tvivl om vor vilje til at inddrage hele den grønlandske befolkning i et folkestyre med lige rettigheder og lige pligter. En enkelt sætning i kommissionens bemærkninger kunne mistydes, og vi har rettet den. Når man i De Forenede Nationer studerer vor grundlov for at se, om Grønland virkelig overgår fra koloni til organisk og ligeberettiget rigsdal, skal der ikke være noget som helst, der kalder på tvivl.

Paragraffen vedrørende folkeafstemning indeholdt enkelte uklarheder, og vi er nu nået så vidt med forståelsen, som det vistnok på nuværende tidspunkt er muligt. I praksis vil det rimeligvis vise sig, at der er adskilligt, der knirker. Det er nu engang ikke let at trække en cirkelrund firkant. Det er ikke let at passe den oppositionelle folkeafstemning ind i det parlamentariske system. Det parlamentariske system lægger magten i det folkevalgte flertals hånd, folkeafstemningsinstituttet lægger en del af magten i mindretallets hånd. Hvorledes skal man forholde sig, hvis der opstår uenighed om fortolkningen af § 42, stk. 5, om, hvorvidt et forslag i henhold til denne paragraf er undtaget fra folkeafstemning eller ikke? Vi har valgt den viselige løsning, at

rigsdagens formand i en sådan situation må træffe afgørelsen. Men hvis nu formanden efter at have stiftet bekendtskab med alle argumenter pro et contra fortsat er i tvivl, hvad så? Det siges ikke i betænkningen. Jeg kan ud fra min erfaring som tidligere formand i dette ting overhovedet ikke tænke mig anden løsning, end at formanden lader tinget afgøre spørgsmålet ved almindelig stemmeflerhed. En sådan flertalsafgørelse vil, såfremt den går den oppositionelle trediedel imod, ikke blive betragtet fra den morsomme side. Den vil give anledning til bevægede taler, bevingede ord og et hav af avisartikler. Men lad os ikke tage disse bekymringer på forskud.

Det ærede medlem hr. Oluf Pedersen har stillet et ændringsforslag, som det ærede medlem har givet en nærmere motivering for. Jeg tror, det ærede medlem gør sig unødige bekymringer. En folkeafstemning om suverænitetsafgivelse vil blive mødt med så stor interesse og fremkalde en så stor valgdeltagelse, at de tal, det ærede medlem opererede med, næppe har realitet.

Ved første behandling blev der talt om at forhøje det antal rigsdagsmedlemmer, som grundloven nævner, men at fastholde tallet 179 i valgloven. Vi har tidligere i mange år haft et større tal i grundloven, en margin for alle tilfældes skyld.

Når befolkningen er vokset fra 4 millioner til måske 6 millioner og udviklingen har medført stærkt ændrede krav, kunne det være hensigtsmæssigt at have en udvidelsesmulighed, der ikke kræver grundlovsændring. Hvis de øvrige partier kunne enes om noget sådant, ville vi fra socialdemokratiets side ikke modsætte os det, men vi fik ikke brug for vor relative velvilje. Et enkelt parti brugte sin vetoret, og dermed gik døren i. Det kundgøres herved, at vi i den anledning ikke har fældet nogen tåre.

Det ærede medlem hr. Hans Conrad Koefoeds forslag om maksimalt 209 medlemmer i tinget er ude af vinkel med den situation, der nu foreligger, og må iøvrigt også af andre grunde afvises.

Og så rigsretten. Samtlige jurister gik til angreb imod den ordning, at rigsdagen skulle vælge egne medlemmer til rigsretten, udtrykt i vendingen „ud af sin midte“. De fandt det stridende mod god moral, at den samme forsamling rejser anklage mod en mand og senere dømmer ham. Det er i strid med både lov og praksis, som den har